

1. Γενικές Προϋποθέσεις

E-1	Το παρόν πρόγραμμα υπόκειται στον κανόνα de minimis;
A-1	Όχι. Ισχύουν οι κανόνες σώρευσης των κρατικών ενισχύσεων.
E-2	Στις γενικές προϋποθέσεις ένταξης στο υποέργο αναφέρεται μεταξύ άλλων: «Χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα σε μεγάλες επιχειρήσεις, στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης». Οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να υποβάλλουν πρόταση στο αντικείμενο που δραστηριοποιούνται αυτή τη στιγμή, χωρίς να πρέπει να επενδύσουν σε νέα δραστηριότητα;
A-2	Μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες επιλέγουν ως τόπο υλοποίησης την Ανατολική Αττική ή/και την Δυτική Αττική ή/και τον Πειραιά και νήσους ή/και τον Δυτικό τομέα Αθηνών, υποχρεούνται σε «Αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα». Σε κάθε άλλη περίπτωση υποχρεούνται σε «Αρχική επένδυση».
E-3	Η υποβολή αίτησης ένταξης στο εν λόγω πρόγραμμα από συλλογικό σχήμα αγροτών εμπεριέχει την έννοια της συλλογικής αξιοποίησης των επενδύσεων από τα μέλη του;
A-3	Η περίπτωση 9 της υποπαραγράφου 3.1 ορίζει, ότι: «Οι ενισχύσεις για επενδύσεις είναι ανάλογες των αναγκών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων του δικαιούχου, των μελών/ εταίρων/ μετόχων του δικαιούχου και των οποίων τα γεωργικά προϊόντα είναι αντικείμενο μεταποίησης ή/και εμπορίας ...» Συνεπώς, και με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της πρόσκλησης, οι δαπάνες της περίπτωσης 5, της υποπαραγράφου 3.7, πραγματοποιούνται προς όφελος των μελών του συλλογικού φορέα, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της παραγωγικής ικανότητάς τους. Η σχετική τεκμηρίωση γίνεται στην οικονομοτεχνική μελέτη.
E-4	Μπορούν τα μέλη μιας Ομάδας Παραγωγών να αιτηθούν μηχανολογικό εξοπλισμό για τον εαυτό τους; Εάν μπορούν πως θα δείχνεται αυτό σε ένα επιχειρηματικό σχέδιο. Θα υπολογίζεται η αγοραία αξία όλου του εξοπλισμού (Ομάδας και μελών της Ομάδας);
A-4	Μόνο οι δικαιούχοι της παραγράφου 5, δύνανται να αιτηθούν την ενίσχυση δαπανών στο πλαίσιο του Υπομέτρου. Συνεπώς, τα μέλη της Ομάδας Παραγωγών, ως φυσικά πρόσωπα και ατομικές επιχειρήσεις δεν δύνανται να αιτηθούν την οποιαδήποτε δαπάνη στο πλαίσιο του Υπομέτρου.
E-5	Μπορεί ένα συλλογικό σχήμα αγροτών να υποβάλλει αίτηση ένταξης στο εν λόγω πρόγραμμα για επενδύσεις που αφορούν σε διακριτά μέλη του σχήματος; πχ για νέες σταβλικές εγκαταστάσεις που αφορούν σε τρία μέλη του συλλογικού σχήματος (ξεχωριστά για το καθένα), για αγορά γεωργικού ελκυστήρα που αφορά σε δύο μέλη του συλλογικού σχήματος για το καθένα χωριστά.
A-5	Η χορήγηση ενισχύσεων γίνεται προς όφελος των μελών του συλλογικού φορέα. Είναι δυνατή η πραγματοποίηση δαπανών που εξυπηρετούν μεμονωμένα μέλη του φορέα αρκεί να διαφαίνεται η βελτίωση της θέσης του συλλογικού σχήματος μέσα από αυτές τις επενδύσεις.
E-6	Α.Σ. που δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο με υφιστάμενο ΚΑΔ: 46, σκοπεύει να συμμετάσχει στο Υποέργο 2, με δαπάνες που αφορούν στον πρωτογενή τομέα (εξοπλισμός που θα παραχωρηθεί στα μέλη του και θα συμβάλει στην αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας του φορέα). Επίσης, ο ΑΣ προτίθεται να μισθώσει χώρο (αποθήκη) και να υλοποιήσει δαπάνες που εμπίπτουν στις περιφερειακές ενισχύσεις του ΓΑΚ, ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις της αρχικής επένδυσης, με την ίδρυση αποθηκευτικής μονάδας. Είναι αποδεκτή αυτή η ενέργεια

	(δηλ. αρχική επένδυση με ίδρυση αποθηκευτικής μονάδας σε επιλέξιμο ΚΑΔ: 52.10.19.01), η οποία όμως δεν θα περιλαμβάνει δαπάνες μεταποίησης;
A-6	Η περίπτωση 6, της υποπαραγράφου 3.1 ορίζει ότι: «Κάθε αίτηση ενίσχυσης προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη για ένταξη στο Υποέργο, ... περιλαμβάνει ...δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού στην εμπορία ή/και μεταποίηση γεωργικού ή/και μη γεωργικού προϊόντος. Συνεπώς, προκειμένου να υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης στο Υποέργο δεν απαιτούνται δαπάνες μεταποίησης, εφόσον περιλαμβάνονται δαπάνες εμπορίας. Οι δαπάνες αποθήκευσης τεκμηριώνουν την υποχρέωση υποβολής δαπανών εμπορίας.
E-7	Αν μια Ομάδα Παραγωγών έχει ενταχθεί στο Μέτρο 4.1 και έχει ολοκληρώσει το επενδυτικό της σχέδιο, μπορεί να επανενταχθεί στο Υποέργο 2; Τι ισχύει στην περίπτωση που έχει ενταχθεί και δεν έχει ολοκληρώσει, μπορεί να ενταχθεί στο Υποέργο 2;
A-7	Δεν υπάρχει άμεση συσχέτιση του Μέρους 4.1 με το υποέργο 2 ως κριτήριο αποκλεισμού ή επιλεξιμότητας. Ωστόσο, η Πρόσκληση ορίζει ότι προκειμένου μια αίτηση ενίσχυσης να είναι επιλέξιμη δεν θα πρέπει να έχει υποβληθεί ή να υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που ενισχύονται στο παρόν Υποέργο, για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.
E-8	Για να ενταχθεί οποιοδήποτε συνεργατικό σχήμα (συνεταιρισμός, ομάδα παραγωγών, οργάνωση παραγωγών) στο συγκεκριμένο υποέργο πρέπει οπωσδήποτε να κάνει μεταποίηση των παραγόμενων προϊόντων των μελών του. Εάν κάνει μόνο εμπορία τότε δεν είναι επιλέξιμο;
A-8	Στην υποπαραγράφο 3.1, στην περίπτωση 6, αναφέρεται: «Κάθε αίτηση ενίσχυσης προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη για ένταξη στο Υποέργο, πέραν των λοιπών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών της παρούσας περιλαμβάνει περιφερειακές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 14 του ΓΑΚ, για επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού στην εμπορία ή/και μεταποίηση γεωργικού ή/και μη γεωργικού προϊόντος.»
E-9	Σε μια αίτηση ενίσχυσης θα πρέπει να εξασφαλίζεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας του επενδυτικού σχεδίου, δηλαδή θα πρέπει να περιλαμβάνει δαπάνες για το σύνολο της παραγωγικής διαδικασίας;
A-9	Ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει δαπάνες όπως ορίζεται στο Κριτήριο 6. Καθετοποίηση.
E-10	Στην πρόσκληση του υποέργου αναφέρεται: «Για τις ενισχύσεις σε ενσώματα ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή, το μέγιστο όριο ενίσχυσης ορίζεται σε 500.000 € ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό σχέδιο «Άρθρο 14 του Καν. 702/2014». Άρα, ο προϋπολογισμός της επένδυσης για μια ομάδα παραγωγών έχει όριο 500.000 €;
A-10	Το ποσό των 500.000,00 ευρώ αφορά στο ανώτατο όριο της ενίσχυσης για τις δαπάνες που συνδέονται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή (άρθρο 14, Καν. 702/2014). Το ανώτατο όριο του προϋπολογισμού προκύπτει από τον πίνακα 1, της υποπαραγράφου 4.1 της πρόσκλησης.
E-11	Δικαιούχος έχει στην κατοχή του έναν αριθμό στρεμμάτων αγροτικής εκμετάλλευσης (π.χ. 100 στρ.), εκ των οποίων καλλιεργεί μόνο ένα ποσοστό (π.χ. 60 στρ.) ενώ το υπόλοιπο είναι σε αδράνεια. Η ενεργοποίηση και καλλιέργεια των αδρανών αυτών στρεμμάτων, στοιχειοθετεί αύξηση δυναμικότητας;
A-11	Η υποχρεωτική αύξηση δυναμικότητας, κατά 20%, αφορά μόνο τις περιφερειακές ενισχύσεις (άρθρο 14, ΓΑΚ) και όχι τις ενισχύσεις στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή (άρθρο 14, Καν. 702/2014). Ωστόσο, στην οικονομοτεχνική μελέτη θα πρέπει να τεκμηριώνεται η ανάγκη πραγματοποίησης των δαπανών που περιλαμβάνονται στο επενδυτικό σχέδιο π.χ. λόγω αύξησης των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

E-12	Αναφέρεται στην προκήρυξη ότι μία επιχείρηση μπορεί σε μία επενδυτική πρόταση να υποβάλλει για τρεις τρόπους υλοποίησης πχ στην έδρα και σε δύο υποκαταστήματα σε λειτουργία. Η αρχική επένδυση (αύξηση δυναμικότητας άνω του 20%) απαιτείται και στους τρεις τρόπους υλοποίησης ή δύναται να επιτευχθεί συνολικά η αύξηση άνω του 20% για όλο το ΑΦΜ – για όλη την επιχείρηση; Παράδειγμα, η εταιρεία στην έδρα της υλοποιεί επένδυση με χαρακτήρα αρχικής επένδυσης και αύξηση δυναμικότητας άνω του 20% σε σύγκριση με την δυναμικότητα που έχουν όλες οι μονάδες της και στα δύο υποκαταστήματα εγκαθιστά πχ φωτοβολταϊκό σταθμό net metering στο ένα υποκατάστημα και μονάδα βιολογικού καθαρισμού στο άλλο.
A-12	Στην περίπτωση υποβολής αίτησης ενίσχυσης σε περισσότερες δραστηριότητες και ΚΑΔ, οι προϋποθέσεις της αρχικής επένδυσης τεκμηριώνονται ανά δραστηριότητα και ΚΑΔ ανεξάρτητα του τύπου ή των τύπων υλοποίησης των δραστηριοτήτων. Συνεπώς, εάν δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει αίτηση ενίσχυσης για δύο διαφορετικούς ΚΑΔ με σκοπό «την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης», θα πρέπει για κάθε ΚΑΔ να τεκμηριώσει την αύξηση της δυναμικότητας κατά 20%.
E-13	Η εμπορία αφορά αποκλειστικά μεταποιημένα προϊόντα ή δεν απαιτείται να είναι μεταποιημένα;
A-13	Η εμπορία δεν περιορίζεται στα μεταποιημένα προϊόντα.

2. Επιλέξιμες Δαπάνες

E-14	Είναι επιλέξιμη δαπάνη η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού στην επιχείρηση που θα εξυπηρετεί τις ενεργειακές ανάγκες της επένδυσης;
A-14	Ναι, υπό τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 3.7 «Επιλέξιμες δαπάνες», περίπτωση 4ε) «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7)».
E-15	Είναι επιλέξιμη δαπάνη η απόκτηση γης;
A-15	Η απόκτηση γης, δεν είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης.
E-16	Η επιλεξιμότητα των δαπανών ξεκινάει μετά την υποβολή της αίτησης;
A-16	Σύμφωνα με την περίπτωση 5, της υποπαραγράφου 3.1, η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου και συνεπώς επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που υλοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στη συγκεκριμένη περίπτωση 5. Εφίσταται η προσοχή σας στα τελευταία εδάφια της περίπτωσης 5, τα οποία ορίζουν ότι «Η έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής ενίσχυσης έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση ο δυνητικός δικαιούχος με δική του ευθύνη δύναται να ξεκινήσει την υλοποίηση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης. Οι δαπάνες αυτές υλοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου, χωρίς η υλοποίηση αυτή να υποχρεώνει το Ελληνικό Δημόσιο σε χρηματοδότησή τους».
E-17	Υπάρχει περιορισμός στη δαπάνη για κατασκευή και εκσυγχρονισμό ακινήτων (κτιριακών δαπανών) ως ποσοστό επί του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου;
A-17	Όχι, δεν προβλέπεται σχετικός περιορισμός
E-18	Μια επιχείρηση που υποβάλλει προς έγκριση επενδυτικό σχέδιο, μπορεί να περιλαμβάνει μόνο δαπάνες εντός Περιφερειακών Ενισχύσεων;

A-18	Θα πρέπει υποχρεωτικά να τηρείται το ΚΡΙΤΗΡΙΟ 6: Καθετοποίηση και οι προϋποθέσεις που θέτει ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης.
------	--

E-19	Μία μεγάλη επιχείρηση μπορεί να κάνει μόνο επενδύσεις που εντάσσονται στις περιφερειακές ενισχύσεις του ΓΑΚ και όχι στις ενισχύσεις του Καν. 702/2014;
A-19	Σύμφωνα με τις περιπτώσεις 6 και 8, της υποπαραγράφου 3.1, οι μεγάλες επιχειρήσεις προκειμένου να είναι επιλέξιμες, υποβάλουν αίτηση ενίσχυσης που περιλαμβάνει υποχρεωτικά: α) περιφερειακές επενδύσεις στην εμπορία ή/και μεταποίηση γεωργικού ή/και μη γεωργικού προϊόντος (ΓΑΚ, άρθρο 14), β) ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση (ΓΑΚ, άρθρο 31) και γ) μία επιπλέον κατηγορία ενισχύσεων μεταξύ ενισχύσεων προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων (ΓΑΚ, άρθρο 36 του τμήματος 7) και ενισχύσεων για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7). Οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν είναι δικαιούχοι ενισχύσεων του άρθρου 14, του Καν. 702/2014, που αφορούν τον πρωτογενή τομέα.

E-20	Επένδυση η οποία αφορά την κατασκευή ψυκτικών θαλάμων για την αποθήκευση γεωργικών προϊόντων που δεν είναι μεταποιημένα (πχ ακτινίδια, κεράσια κτλ) μπορεί να ενταχθεί στο Υποέργο «Εκσυγχρονισμός πρωτογενούς παραγωγής» (με την προϋπόθεση ότι θα πραγματοποιηθούν και δαπάνες στην πρωτογενή παραγωγή για να καλυφθεί το κριτήριο επιλεξιμότητας 6-Καθετοποίηση) ή θα πρέπει να ενταχθεί στο Υποέργο «Καινοτομία και πράσινη μετάβαση στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων» ή μπορεί να ενταχθεί και στα 2 Υποέργα;
A-20	Εφόσον, η επιχείρηση επιθυμεί την πραγματοποίηση δαπανών στην πρωτογενή παραγωγή, θα πρέπει να υποβάλλει αίτηση ενίσχυσης στο παρόν υποέργο. Σημειώνουμε όμως, ότι τη δυνατότητα πραγματοποίησης δαπανών στην πρωτογενή παραγωγή έχουν μόνο οι ΜΜΕ.

E-21	Σύμφωνα με την υποπερίπτωση ε), της περίπτωσης 4, της υποπαραγράφου 3.7, « <i>επιλέξιμες είναι δαπάνες για την αγορά καινούργιων οχημάτων για οδικές μεταφορές αγαθών και προϊόντων, με σκοπό τη συμμόρφωση σε εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα, υπό την προϋπόθεση ότι η αγορά πραγματοποιείται πριν αυτά τεθούν σε ισχύ</i> ». Τι ακριβώς σημαίνει « <i>με σκοπό τη συμμόρφωση σε εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα</i> »; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις που τίθενται προκειμένου να αγοραστεί ένα τέτοιο όχημα;
A-21	Για να θεωρηθεί ένα όχημα για οδικές μεταφορές, ότι συμμορφώνεται με τα εκδοθέντα ενωσιακά πρότυπα, πρέπει να ακολουθείται ο Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1242 (για οχήματα κατηγοριών N1 και N2).

E-22	Μπορεί ο επενδυτής να αγοράσει βυτίο για μεταφορά λαδιού;
A-22	Το βυτίο για μεταφορά λαδιού ανήκει στην κατηγορία των οχημάτων για οδικές μεταφορές αγαθών και προϊόντων και συνεπώς δύναται να ενισχυθεί εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης 4ε) «Επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων (ΓΑΚ, άρθρο 36 του τμήματος 7)» της παραγράφου 3.7 «Επιλέξιμες δαπάνες».

E-23	Είναι επιλέξιμα βαρέα οχήματα για κίνηση εκτός της μονάδας;
A-23	Η προμήθεια βαρέων οχημάτων για οδικές μεταφορές είναι επιλέξιμη δαπάνη υπό τους γενικούς όρους της πρόσκλησης και τους ειδικούς της υποπερίπτωσης ε), της περίπτωσης 4, της υποπαραγράφου 3.7.

E-24	Αν μια Ομάδα Παραγωγών έχει ενταχθεί στο Μέτρο 4.1 και έχει επιδοτηθεί για τρακτέρ, μπορεί να επιδοτηθεί για περισσότερα του ενός τρακτέρ, εφόσον αιτιολογείται με μελέτη (πχ TERE _S), υπολογίζοντας αθροιστικά τις υποδυνάμεις;
A-24	Με την επιφύλαξη των λοιπών διατάξεων της πρόσκλησης, οι δαπάνες της περίπτωσης 5, της υποπαραγράφου 3.7, πραγματοποιούνται προς όφελος των μελών του συλλογικού φορέα, προσαρμόζονται λειτουργικά στις συνθήκες και στις δραστηριότητες των μελών και έχουν δυναμικότητα, μέγεθος, ποσότητα ανάλογες της συνολικής παραγωγικής ικανότητάς τους. Η σχετική τεκμηρίωση αποτυπώνεται στην οικονομοτεχνική μελέτη. Συνεπώς , εάν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα ενίσχυσης 2 ^{ου} γεωργικού ελκυστήρα, η δαπάνη είναι επιλέξιμη.
E-25	Ο γεωργικός ελκυστήρας (τρακτέρ), τα παρελκόμενα και η συλλεκτική μηχανή είναι επιλέξιμες δαπάνες;
A-25	Οι συνήθεις δαπάνες για την εξυπηρέτηση των αναγκών μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, όπως γεωργικός ελκυστήρας και παρελκόμενα, υπάγονται στην κατηγορία «Ενισχύσεις ΜΜΕ για επενδύσεις σε ενσώματα ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή (Καν. 702/2014, Άρθρο 14)» και συνεπώς συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται συνολικά οι προϋποθέσεις και οι όροι της πρόσκλησης και των σχετικών Κανονισμών.
E-26	Τι σημαίνει ο περιορισμός «μέχρι το ύψος της αγοραίας αξίας του στοιχείου του ενεργητικού» που αφορά στις δαπάνες για αγορά μηχανημάτων και εξοπλισμού στον πρωτογενή τομέα;
A-26	Η συγκεκριμένη διάταξη περιορίζει την αξία της δαπάνης για αγορά μηχανημάτων και εξοπλισμού στο εύλογο κόστος τους, δηλαδή στη δαπάνη που πραγματικά καταβάλλεται από τον δικαιούχο και η οποία είναι αντίστοιχη της εμπορικής αξίας του μηχανήματος ή του εξοπλισμού.
E-27	Οι δαπάνες που σχετίζονται με την παραγωγή ενέργειας μέσω γεωθερμίας είναι επιλέξιμες;
A-27	Ναι, είναι επιλέξιμες στα πλαίσια των ενισχύσεων για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΓΑΚ, άρθρο 41).
E-28	Μια ομάδα παραγωγών μπορεί να αιτηθεί δαπάνες φωτοβολταϊκού για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της άρδευσης των αγροτεμαχίων των μελών της;
A-28	Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπερίπτωση στ), της περίπτωσης 4, της υποπαραγράφου 3.7 είναι επιλέξιμες δαπάνες ΑΠΕ υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν τις μόνες δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, αλλά είναι μέρος των δαπανών της, όπως ορίζεται στην Πρόσκληση.
E-29	Σύμφωνα με το κριτήριο 6, οι ΜΜΕ, ποιες δαπάνες είναι υποχρεωτικό να πραγματοποιήσουν;
A-29	Σύμφωνα με το κριτήριο 6. Καθετοποίηση, οι ΜΜΕ καταθέτουν επιχειρηματικό σχέδιο που υποχρεωτικά περιλαμβάνει: α) Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις (ΓΑΚ, άρθρο 14) και β) Ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή (Καν. 702/2014, Άρθρο 14), και γ) μία τουλάχιστον από τις υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών των περιπτώσεων 4 και 5, της υποπαραγράφου 3.7.
E-30	Δαπάνες όπως φυτεύσεις μόνιμων φυτειών (π.χ. δέντρα) καθώς και εξοπλισμός αυτών όπως δαπάνες υποσύλωσης, δικτύου άρδευσης, δικτύου αντιχαλαζικής προστασίας είναι επιλέξιμες;
A-30	Οι δαπάνες εγκατάστασης μόνιμων φυτειών και οι δαπάνες ενεργητικής προστασίας των φυτειών (πχ αντιχαλαζικά) ανήκουν στην κατηγορία ενισχύσεων «Ενισχύσεις ΜΜΕ για

	επενδύσεις σε ενσώματα ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή (Καν. 702/2014, Άρθρο 14)» και δύνανται να χρηματοδοτηθούν από το Υποέργο εφόσον πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της πρόσκλησης. Σύμφωνα όμως, με την υποπερίπτωση ε), της περίπτωσης 23, της υποπαραγράφου 3.8, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες γεωτρήσεων και άρδευσης.
E-31	Στις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση (ΓΑΚ, άρθρο 31) ποιες δαπάνες είναι επιλέξιμες; Θα μπορούσαν να θεωρηθούν επιλέξιμες οι δαπάνες για την παρακολούθηση επιμορφωτικού σεμιναρίου κατάρτισης; Επίσης ο φορέας παροχής υπηρεσιών κατάρτισης πρέπει να έχει κάποια συγκεκριμένη μορφή;
A-31	Οι ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση (ΓΑΚ, άρθρο 31) αποδίδονται σε αναγνωρισμένους φορείς, όπως ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς, και φορείς διάδοσης γνώσης (πχ ΙΕΚ, ΚΕΚ κλπ.) που παρέχουν την κατάρτιση. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την παρακολούθηση επιμορφωτικού σεμιναρίου κατάρτισης. Οι δαπάνες του προσωπικού των εκπαιδευτών καλύπτονται από τον φορέα υλοποίησης της κατάρτισης.
E-32	Μια ομάδα παραγωγών, που έχει ήδη μια αλωνιστική (καινούργια), μπορεί να αγοράσει ακόμα μία προκειμένου να καταφέρει να επεκτείνει την ήδη υπάρχουσα δραστηριότητά της κατά 20% τουλάχιστον.
A-32	Η ενίσχυση της αγοράς καινούργιων μηχανημάτων και εξοπλισμού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή (άρθρο 14 του Καν. 702/2013) υπόκειται στην αρχή της αναγκαιότητας όπως ορίζεται στην περίπτωση 9, της υποπαραγράφου 3.1. Συνεπώς η αγορά δεύτερης αλωνιστικής μηχανής, είναι επιλέξιμη εφόσον, μέσω της οικονομοτεχνικής μελέτης, αποδεικνύεται η αναγκαιότητά της.
E-33	Το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να περιλαμβάνει α) δαπάνες δημιουργίας νέου αμπελώνα και β) δαπάνες αναφύτεσης αμπελώνα; Κατά την υποβολή της αίτησης πρέπει να υποβάλουμε άδειες φύτευσης για τον νέο αμπελώνα;
A-33	Ο αμπελώνας, ως μόνιμη φυτεία αποτελεί ενσώματο στοιχείο του ενεργητικού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ως εκ τούτου οι σχετικές δαπάνες δύνανται να χρηματοδοτηθούν από το Υποέργο, εφόσον πληρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της πρόσκλησης. Ωστόσο, οι αμπελώνες εντάσσονται στους τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την Κοινή Οργάνωση Αγορών (ΚΟΑ) και συνεπώς η χρηματοδότησή τους υπόκειται στους όρους της σχετικής ΚΟΑ. Σε κάθε περίπτωση η ενίσχυση αμπελώνων, εκτός των λοιπών δικαιολογητικών και στοιχείων της πρόσκλησης, απαιτεί και «άδεια φύτευσης» που προσκομίζεται με την αίτηση για την πληρωμή δαπανών που αφορούν τον αμπελώνα.
E-34	Σε μία επένδυση που αφορά μόνο σε αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, θα μπορούσατε να δώσετε παραδείγματα διακριτών επιλέξιμων δαπανών σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία;
A-34	Η διάταξη της παραγράφου 8, είναι μια γενική υποχρέωση των κρατών-μελών της ΕΕ και κατ'επέκταση των δικαιούχων. Η διάταξη εφαρμόζεται κατά περίπτωση δραστηριότητας και δαπάνης. Συνεπώς, η αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού που εξυπηρετεί τις ανάγκες γεωργικής εκμετάλλευσης δεν υποχρεώνει σε δαπάνες προσβασιμότητας.
E-35	Στο πλαίσιο του παρόντος υποέργου θα ήταν επιλέξιμη επένδυση για την παραγωγή <i>Aphidius Colemanii</i> (σφήκα παράσιτο - φυτοπροστατευτικό Βιολογικής Γεωργίας); Η παραγωγή του συγκεκριμένου εντόμου (σφήκας) κατηγοριοποιείται ως οικονομική δραστηριότητα του κλάδου «ζωικής παραγωγής» [ΚΑΔ - 01]; Θα ήταν αποδεκτός ως ΚΑΔ επένδυσης ο 01.49.19 («Εκτροφή άλλων ζώων π.δ.κ.α. που εκτρέφονται σε αγροκτήματα και διαθέτονται ζώντα»);
A-35	Η παραγωγή <i>Aphidius Colemanii</i> (σφήκα παράσιτο - φυτοπροστατευτικό Βιολογικής Γεωργίας)

	δεν υπάγεται στο Παράρτημα Ι του ΣΛΕΕ ως γεωργικό προϊόν και συνεπώς η παραγωγή του δεν είναι επιλέξιμη στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.
--	--

E-36	Μια μεγάλη επιχείρηση, η οποία έχει ως δραστηριότητα την παραγωγή σταφυλιών (πρωτογενής τομέας) και τη μεταποίηση τους (παραγωγή κρασιού - δευτερογενής τομέας), μπορεί να υποβάλει στο υπόεργο, δαπάνες που αφορούν την καλλιέργεια των αμπελιών, δηλ. δαπάνες στον πρωτογενή τομέα;
A-36	Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14, του Καν. 702/2014, οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν είναι επιλέξιμες για υλοποίηση δαπανών στον πρωτογενή τομέα.

E-37	Τι είδους δαπάνες μπορεί κάποιος να θεωρήσει ότι συμβάλλουν στην ψηφιακή αναβάθμιση.
A-37	Δαπάνες σε επενδύσεις στην τεχνολογία της πληροφορικής και της επικοινωνίας.

E-38	Στην προκήρυξη αναφέρεται ότι «ο δυνητικός δικαιούχος προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες, ώστε να αποδείξει ότι οι δαπάνες του καλύπτουν το σχετικό εύλογο κόστος. Στο πλαίσιο αυτό θα συλλέξει: α) τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης». Οι τρεις προσφορές θα πρέπει να προέρχονται από τρεις διαφορετικούς προμηθευτές ή μπορεί ένα προμηθευτής να υποβάλλει υπόψη του δικαιούχου τρεις διαφορετικές προσφορές για τον ίδιο τύπο δαπάνης (πχ τρία διαφορετικά λογισμικά αυτόματης παρακολούθησης της παραγωγής);
A-38	Ως εύλογο κόστος υλοποίησης των επενδύσεων νοείται η δαπάνη που πραγματικά καταβάλλεται από τον δικαιούχο και η οποία είναι αντίστοιχη της εμπορικής αξίας της επένδυσης. Δαπάνες που υπερβαίνουν το εύλογο κόστος προσαρμόζονται σ' αυτό από τα εμπλεκόμενα στις διαδικασίες αξιολόγησης όργανα. Το εύλογο κόστος των δαπανών, εκτός των έργων πολιτικού μηχανικού, όπως ορίζεται στην περίπτωση 10, της παραγράφου 16.1, της παραγράφου 16 «Υποχρεώσεις δικαιούχων» προσδιορίζεται μέσω τριών προσφορών που αφορούν σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, αξίας άνω των 1.500 ευρώ. Εύλογο είναι το κόστος της χαμηλότερης προσφοράς. Οι τρεις προσφορές αφορούν ίδιων χαρακτηριστικών εξοπλισμό και προέρχονται από τρεις διαφορετικούς και ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές. Για να είναι έγκυρες περιλαμβάνουν τα βασικά στοιχεία ταυτοποίησης του προμηθευτή (οπωσδήποτε ΑΦΜ και τηλέφωνο επικοινωνίας). Οι προσφορές δεν υποβάλλονται με την αίτηση ενίσχυσης αλλά αναζητούνται κατά το στάδιο της αξιολόγησης από τους αξιολογητές της παραγράφου 11.4. Οι προσφορές συνοδεύονται από πίνακα αντιπαραβολής προσφορών (θα χορηγηθεί σχετικό υπόδειγμα). Ο πίνακας για κάθε αιτούμενη δαπάνη αντιπαραβάλλει τις τρεις προσφορές. Για κάθε προσφορά συμπληρώνονται ο προμηθευτής, το ΑΦΜ, η μονάδα μέτρησης, η ποσότητα, το μοναδιαίο κόστος και το συνολικό κόστος. Η πρώτη προσφορά είναι πάντα αυτή του μικρότερου κόστους προμήθειας της δαπάνης.

3. Μη Επιλέξιμες Δαπάνες

E-39	Είναι επιλέξιμη δαπάνη, η αγορά υφιστάμενης κτηριακής εγκατάστασης, η οποία σήμερα δεν χρησιμοποιείται αλλά στην οποία παλιότερα υπήρχαν διαμερίσματα και εμπορικό κατάστημα;
A-39	Σύμφωνα με την περίπτωση 1, της παραγράφου 3.8 «Μη επιλέξιμες δαπάνες», η απόκτηση κτιριακών εγκαταστάσεων δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, εκτός της περίπτωσης που το ακίνητο αποτελεί στοιχείο ενεργητικού επιχειρηματικής εγκατάστασης που έχει κλείσει. Συνεπώς, η απόκτηση ακινήτου που χρησιμοποιούνταν ως κατοικία (ως διαμέρισμα ή διαμερίσματα) δεν είναι επιλέξιμη διότι δεν συνιστά επιχειρηματική εγκατάσταση. Αντίθετα, η απόκτηση ακινήτου που χρησιμοποιούνταν ως εμπορικό κατάστημα δύναται να κριθεί επιλέξιμη εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3, της υποπαραγράφου 3.7, της περίπτωσης 3, της υποπερίπτωσης α, του σημείου εε).

E-40	Στο υποέργο, είναι επιλέξιμη δαπάνη, η αγορά ζώων (αιγοπρόβατα);
A-40	Η αγορά ζώων δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη σύμφωνα με τον Καν. 702/2014 και την παρούσα Πρόσκληση.

E-41	Για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού παίρνουμε τους φορολογικούς δείκτες αποσβέσεων (10-ετία) ή τους δείκτες του Μέτρου 4.1. (τρακτέρ 12ετία κτλ);
A-41	Η περίπτωση 10, της υποπαραγράφου 3.8, ορίζει ότι οι δαπάνες απλής αντικατάστασης δεν είναι επιλέξιμες εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί. Η διάρκεια απόσβεσης υπολογίζεται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

4. Τόπος Υλοποίησης

E-42	Πρέπει να προηγηθεί η αγορά του χώρου υλοποίησης της επένδυσης πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης. Εάν ναι, η αξία του χώρου μπορεί να λογισθεί ως μέρος της ίδιας συμμετοχής.
A-42	Η περίπτωση 2 της παραγράφου 7 ορίζει ότι: «Ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 12.1.» Συνεπώς, ο δυνητικός δικαιούχος δεν υποχρεούται στην αγορά του τόπου υλοποίησης πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, κατά το στάδιο της αξιολόγησης όμως, οφείλει να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά του Παραρτήματος I_2. Οι δαπάνες για την αγορά του τόπου υλοποίησης δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του δυνητικού δικαιούχου.

E-43	Αναφορικά με τον τόπο υλοποίησης στην ενότητα 7 της πρόσκλησης αναφέρει ότι «Στην περίπτωση μίσθωσης του τόπου εγκατάστασης, η διάρκεια μίσθωσης είναι μεγαλύτερη των 12 ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης». Σε περίπτωση υλοποίησης της επένδυσης σε εγκαταστάσεις του φορέα του επενδυτικού σχεδίου που είναι μισθωμένες με σύμβαση sales and lease back με λήξη της σύμβασης πριν την 12ετία πχ η μίσθωση βρίσκεται στο 4 ^ο έτος και λήγει σε 7 έτη από την ημερομηνία υποβολής, αλλά στην σύμβαση προβλέπεται η εξαγορά/ανάκτηση των παγίων στην λήξη της σύμβασης με τίμημα 100€, τεκμαίρεται η διαθεσιμότητα του τόπου εγκατάστασης;
A-43	Απαιτείται υπεύθυνη δήλωση ότι θα ασκηθεί το δικαίωμα της εξαγοράς/ανάκτησης.

E-44	Ο τόπος υλοποίησης της επένδυσης έχει αγοραστεί από τον φορέα της επένδυσης με συμβόλαιο αγοραπωλησίας με διαλυτική αίρεση, η οποία λήγει σε 5 χρόνια. Πέραν του συμβολαίου αγοραπωλησίας, θα απαιτηθεί κάποιο άλλο έγγραφο που να τεκμηριώνει τη διαθεσιμότητα του τόπου εγκατάστασης;
A-44	Η προσκόμιση συμβολαίου αγοραπωλησίας με διαλυτική αίρεση, γίνεται αποδεκτή μόνο εφόσον η αποπληρωμή του τιμήματος της αγοραπωλησίας γίνεται έως το πρώτο αίτημα πληρωμής.

E-45	Σε περίπτωση που υποψήφιος δικαιούχος είναι ένα συλλογικό σχήμα, πχ Αγροτικός Συνεταιρισμός ή Ομάδα Παραγωγών, που υλοποιεί δαπάνες του Καν. 702/2014 "Ενισχύσεις για επενδύσεις σε ενσώματα ή σε άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με πρωτογενή γεωργική παραγωγή", στις επιμέρους εκμεταλλεύσεις των μελών του συλλογικού σχήματος, τι δικαιολογητικά προσκομίζονται αναφορικά με την νόμιμη κατοχή του τόπου υλοποίησης; Π.χ., για την εγκατάσταση μετεωρολογικών σταθμών σε αγροτεμάχια μελών του συλλογικού σχήματος, την κατασκευή σταβλικών εγκαταστάσεων σε χώρο ιδιοκτησίας μελών του συλλογικού σχήματος, θα πρέπει να προσκομιστούν τα συμβόλαια ιδιοκτησίας/μισθωτήρια των παραγωγών - μελών του συλλογικού σχήματος; Το συλλογικό σχήμα δεν έχει στην κατοχή του εκτάσεις. Μίσθωση των επιμέρους αγροτεμαχίων των μελών από ένα συλλογικό σχήμα δεν είναι εφικτή λόγω του γεγονότος ότι ο παραγωγός -
------	---

	μέλος δεν θα μπορεί να ενεργοποιήσει δικαιώματα βασικής ενίσχυσης, πρασινίσματος, εξισωτικής αποζημίωσης κλπ με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος ενισχύσεων που προέρχεται από την ΚΑΠ να χάνεται. Το πρόβλημα εντείνεται από το γεγονός ότι κάποιοι παραγωγοί δεν έχουν στην κυριότητά τους τα αγροτεμάχια αλλά τα μισθώνουν.
A-45	Στην περίπτωση που η επένδυση που γίνεται από το συλλογικό σχήμα αφορά ενσώματα στοιχεία του ενεργητικού - κινητά πάγια, αυτά εκχωρούνται (με χρησιδάνειο) στα μέλη του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή εγκαθίστανται στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις των μελών αλλά παραμένουν στην ιδιοκτησία του συνεταιρισμού και συνεπώς δεν απαιτείται η προσκόμιση κάποιου εγγράφου απόδειξης κτίσης του χώρου υλοποίησης της επένδυσης. Ειδικότερα, για την κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, θα πρέπει ο τύπος υλοποίησης των επενδύσεων να περιέλθει στην κατοχή του συλλογικού φορέα είτε με μίσθωση, είτε με αγορά από τα μέλη του.

E-46	Για την πραγματοποίηση επένδυσης σε κινητό μηχανολογικό εξοπλισμό (π.χ. τρακτέρ και παρελκόμενα) απαιτείται 6-ετές μισθωτήριο;
A-46	Για δαπάνες που αφορούν κινητό μηχανολογικό εξοπλισμό δεν απαιτείται 6-ετές μισθωτήριο.

E-47	Από εμπειρία μας σε άλλες δράσεις υπήρχαν περιορισμοί σχετικά με την σχέση μισθωτή - εκμισθωτή (α' βαθμού συγγένεια, κλπ), σε περίπτωση εκμίσθωσης ακινήτου, υπάρχει κάποιος τέτοιος περιορισμός στο Υπόεργο;
A-47	Δεν προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο περιορισμοί στις σχέσεις μισθωτή – εκμισθωτή.

E-48	Μπορεί να υλοποιηθεί επένδυση της ίδιας επιχείρησης (ένα ΑΦΜ) αλλά σε δύο διαφορετικές τοποθεσίες; Δηλαδή μπορεί να βάλει τα σιλό η επιχείρηση στη τοποθεσία Α (περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας) και να κάνει και στην τοποθεσία Β την υπόλοιπη επένδυση (επίσης περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας).
A-48	Στην περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος θα υλοποιήσει το επενδυτικό του σχέδιο σε διαφορετικούς τόπους υλοποίησης, αυτό είναι δυνατό με μία αίτηση, με τον περιορισμό ότι οι διαφορετικοί τόποι υλοποίησης είτε ανήκουν στην ίδια Περιφέρεια είτε σε όμορες Περιφερειακές Ενότητες ακόμα και στην περίπτωση που οι όμορες Περιφερειακές Ενότητες δεν ανήκουν στην ίδια Περιφέρεια. Δυνητικός δικαιούχος που προτίθεται να υλοποιήσει επενδυτικό σε διαφορετικές Περιφέρειες ή σε μη όμορες Περιφερειακές Ενότητες, υποβάλλει μία αίτηση ανά Περιφέρεια ή/και Περιφερειακή Ενότητα με αντίστοιχη προσαρμογή των ποσοστών ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις υλοποίησης επενδύσεων σε "logistics" υποβάλλεται μία αίτηση ακόμα και αν οι Περιφερειακές Ενότητες δεν είναι όμορες.

5. Δικαιούχοι – Προϋποθέσεις

E-49	Είναι επιλέξιμη υπό σύσταση ομόρρυθμη εταιρεία, από μη αγρότες, ελεύθερους επαγγελματίες;
A-49	Η περίπτωση δ) της υποπαραγράφου 1 της παραγράφου 5, ορίζει ότι δικαιούχοι δύνανται να κριθούν και υπό σύσταση νομικά πρόσωπα. Συνεπώς, είναι επιλέξιμη υπό σύσταση ομόρρυθμη εταιρεία. Επιπλέον, ουδεμία προϋπόθεση τίθεται για τους εταίρους/μετόχους των νομικών προσώπων, δικαιούχων του Υποέργου.

E-50	Είναι επιλέξιμες οι υπό σύσταση ομάδες παραγωγών;
A-50	Οι υπό σύσταση ομάδες παραγωγών που έχουν καταθέσει αίτημα αναγνώρισης είναι επιλέξιμες. Η βεβαίωση αναγνώρισης προσκομίζεται στο στάδιο της αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης.

E-51	Ποιες εταιρείες ορίζονται ως εταιρείες εμπορικού δικαίου;
------	---

A-51	<p>Ως εταιρείες εμπορικού δικαίου ορίζονται οι εξής: Ανώνυμες Εταιρίες, Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμες Εταιρίες, Ετερόρρυθμες Εταιρίες και Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές εταιρίες.</p>
E-52	Μπορεί να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου;
A-52	Στο Υποέργο, επιλέξιμοι δικαιούχοι είναι μόνο τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (παράγραφος 5 «Δικαιούχοι»). Συνεπώς νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δεν είναι επιλέξιμοι δικαιούχοι.
E-53	Η πρόσκληση αφορά αγρότες ειδικού και γενικού καθεστώτος με πάγκους στη λαϊκή ή χωρίς;
A-53	Σύμφωνα με την παράγραφο 5, δικαιούχοι του Υπομέτρου «δύνανται να κριθούν νομικά πρόσωπα». Συνεπώς δεν είναι επιλέξιμες οι ατομικές επιχειρήσεις και κατ' επέκταση αγρότες ειδικού ή γενικού καθεστώτος.
E-54	Ένας επενδυτής έχει ένα ελαιοτριβείο για πολλά χρόνια. Πρόσφατα έκανε έναρξη για λειτουργία υποκαταστήματος. Μπορεί να κάνει επένδυση στο υποκατάστημα;
A-54	Ναι, εφόσον τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της πρόσκλησης.
E-55	<p>Η υποχρέωση της εφαρμογής συμβολαιακής γεωργίας από τους δικαιούχους αφορά συμβόλαια προμήθειας Α' υλών που χρησιμοποιούνται στην ενισχυόμενη επένδυση μόνο από την Ελλάδα ή η προμήθεια των πρώτων υλών στα πλαίσια της συμβολαιακής γεωργίας μπορεί να γίνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης; • Από τρίτες χώρες (εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης);
A-55	Ο ΓΑΚ και κατά συνέπεια και η παρούσα πρόσκληση δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά, είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες. Συνεπώς, η υποχρέωση εφαρμογής της συμβολαιακής γεωργίας δεν περιορίζεται μόνο σε συμβόλαια για Α' ύλες από την Ελλάδα. Τα συμβόλαια μπορούν να συναφθούν μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).
E-56	Με την υποβολή αίτησης ενίσχυσης, ποιο δικαιολογητικό απαιτείται προκειμένου να τεκμηριώνεται ότι το 40% κατ' έτος, της αξίας του γεωργικού προϊόντος που χρησιμοποιείται, ως Α' ύλη, στην ενισχυόμενη επένδυση, είναι γεωργικό προϊόν συμβολαιακής γεωργίας; Στην προκήρυξη δεν αναφέρεται ρητά το εν λόγω δικαιολογητικό, αν και αποτελεί κριτήριο ελέγχου επιλεξιμότητας. Αναφέρεται μόνο στην τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.
A-56	Με την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης δεν προβλέπεται η υποβολή δικαιολογητικών σχετικών με την συμβολαιακή γεωργία. Η υπαγωγή του δυνητικού δικαιούχου στην περίπτωση της συμβολαιακής γεωργίας ή στην καθετοποίηση τεκμαίρεται από την οικονομοτεχνική μελέτη. Σε αντίθετη περίπτωση η αίτηση ενίσχυσης απορρίπτεται.
E-57	Για την υποχρέωση της συμβολαιακής γεωργίας, θα πρέπει ο δικαιούχος, να έχει συνάψει ο ίδιος τα συμβόλαια με τους γεωργούς;
A-57	Τα συμβόλαια συνάπτονται μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και των παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή μεταξύ του δικαιούχου και ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

E-58	Αν η επένδυση δεν μπορεί να διαχωριστεί από την υπόλοιπη επιχειρηματική δραστηριότητα πως υπολογίζεται η υποχρέωση της συμβολαιακής γεωργίας; Η υποχρέωση της συμβολαιακής γεωργίας θα αφορά το σύνολο της παραγωγής;
A-58	Στην περίπτωση που η προτεινόμενη επένδυση δεν διαχωρίζεται από τη συνολική δραστηριότητα του δικαιούχου, η υποχρέωση του 40% της συμβολαιακής γεωργίας ή της καθετοποίησης αφορά το σύνολο των γεωργικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται ως α' ύλη στην παραγωγική δραστηριότητα.

E-59	Για την υποχρέωση της συμβολαιακής γεωργίας, το 40% θα αφορά μόνον το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο ή θα αφορά όλες τις πρώτες ύλες που θα επεξεργάζεται η επιχείρηση; Το τελικό προϊόν προτεινόμενης επένδυσης είναι μη γεωργικό και το 40% της αξίας του γεωργικού προϊόντος που θα χρησιμοποιείται ως Α' ύλη θα είναι γεωργικό προϊόν συμβολαιακής γεωργίας η οποία όμως θα εφαρμόζεται από τον προμηθευτή του εργοστασίου με γεωργούς και όχι απευθείας της βιομηχανίας με γεωργούς. Θα εξυπηρετούνται οι σκοποί του προγράμματος;
A-59	Η προϋπόθεση του 40% αφορά στην ενισχυόμενη επένδυση, δηλαδή στο προτεινόμενο με την αίτηση ενίσχυσης επενδυτικό σχέδιο/ προϊόν. Τα συμβόλαια συνάπτονται μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και των παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή μεταξύ του δικαιούχου και ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), και όχι μεταξύ ενδιαμέσων (πχ χονδρέμπορων) και του δικαιούχου.

E-60	Στην περίπτωση εταιρείας του εμπορικού δικαίου (Α.Ε) με δραστηριότητα την καλλιέργεια ελαιοδέντρων και την παραγωγή ελαιολάδου, η έννοια της καθετοποίησης αναφέρεται στην ύπαρξη ελαιοτριβείου για την έκθλιψη του καρπού ή στην ύπαρξη γραμμής τυποποίησης με τελικό προϊόν το μπουκάλι με δικό της ελαιόλαδο;
A-60	Η καθετοποίηση αφορά το σύνολο της παραγωγικής διαδικασίας που οδηγεί είτε στην μεταποίηση γεωργικού προϊόντος σε γεωργικό ή/και μη γεωργικό προϊόν, είτε στην εμπορία γεωργικών ή/και μη γεωργικών προϊόντων που παράγονται από μεταποίηση γεωργικού προϊόντος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο συνδυασμός καλλιέργειας ελαιοδέντρων και ελαιοτριβείου καλύπτει την έννοια της καθετοποίησης.

E-61	Επιχείρηση (Α.Ε.) που έχει στους κόλπους της Οργάνωση Παραγωγών (δυναμικός δικαιούχος) δεν έχει επιλέξιμο ΚΑΔ αυτή την στιγμή, αλλά προτίθεται να προσθέσει κατάλληλο ΚΑΔ ώστε να είναι επιλέξιμη. Μπορεί η προσθήκη ΚΑΔ να γίνει, εφόσον ενταχθεί η Οργάνωση Παραγωγών ή θα πρέπει να προσθέσουμε τώρα τον ΚΑΔ;
A-61	Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παράρτημα Ι_2 της πρόσκλησης, η προσθήκη του επιλέξιμου ΚΑΔ πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι την υποβολή των δικαιολογητικών ένταξης κατά το στάδιο της αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης.

E-62	Εκκοκκιστήριο βάμβακος, λόγω του ότι το βαμβάκι αποτελεί μονοετή καλλιέργεια, συνάπτει μέχρι τώρα συμβόλαια συμβολαιακής γεωργίας για ένα (1) έτος, τα οποία αντιπροσωπεύουν άνω του 40% των πρώτων υλών που χρησιμοποιεί. Εάν κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης συνεχίσει να συνάπτει συμβόλαια ενός (1) έτους, είναι επιλέξιμο να ανανεώνει ετησίως κάθε νέο συμβόλαιο για την πρώτη τριετία και κάθε έτος να γίνεται αναφορά ότι το νέο συμβόλαιο αποτελεί συνέχιση του προηγούμενου; Θα ληφθεί υπόψη ως ενιαίο συμβόλαιο 3-ετούς διάρκειας;
A-62	Η υποπερίπτωση γγ), της περίπτωσης β), της παραγράφου 1, του άρθρου 5 «Δικαιούχοι» ορίζει ότι «η υποχρέωση εφαρμογής της συμβολαιακής γεωργίας ξεκινάει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης της επένδυσης και τα συμβόλαια είναι τουλάχιστον 3-ετούς διάρκειας». Συνεπώς, ετήσια συμβόλαια δεν γίνονται αποδεκτά από το Υπόεργο. Γίνεται αποδεκτό τριετές συμβόλαιο το οποίο επικαιροποιείται ετησίως εφόσον απαιτείται.

E-63	Πότε είναι υποχρεωμένη μια επιχείρηση να αποδείξει ότι το 40% των πρώτων υλών της προέρχεται από συμβολαιακή γεωργία ή πως εμφανίζουν καθετοποιημένη παραγωγή σε ποσοστό 40%; α) 3 έτη μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης ή β) κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής της ή γ) και στις δύο περιπτώσεις;
A-63	Η υποχρέωση της συμβολαιακής γεωργίας ή της καθετοποίησης της παραγωγής σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5, «ξεκινάει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης της επένδυσης», είναι 3-ετούς διάρκειας και τεκμηριώνεται εντός προθεσμίας 2 μηνών από την πάροδο της 3-ετίας με «ενυπόγραφο βεβαίωση ορκωτού λογιστή».
E-64	Εταιρεία η οποία ανήκει στους δικαιούχους, παράγραφο 1, περίπτωση γ) ασχολείται με υδροπονική καλλιέργεια ντομάτας. Ως καθετοποίηση μπορεί να λογιστεί ο καθαρισμός, διαλογή και συσκευασία της ντομάτας ή θα πρέπει να υπάρχει μεταποίηση σε πχ ντοματοπολτό, γλυκό, σάλτσα;
A-64	Για να κριθεί η αίτηση ενίσχυσης επιλέξιμη, πέραν των λοιπών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών της πρόσκλησης, πρέπει να περιλαμβάνει περιφερειακές ενισχύσεις, κατά την έννοια του άρθρου 14, του ΓΑΚ, για επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού στην εμπορία ή/και μεταποίηση γεωργικού ή/και μη γεωργικού προϊόντος. Ο καθαρισμός, η διαλογή και η συσκευασία της ντομάτας είναι δαπάνες εμπορίας και συνεπώς τεκμηριώνουν την εκπλήρωση του πιο πάνω «γενικού κανόνα χορήγησης των ενισχύσεων».
E-65	Εταιρεία που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα είναι μέλος πολυεθνικού Ομίλου. Η σύναψη σύμβασης πώλησης των προϊόντων της εν Ελλάδι εταιρείας με άλλη εταιρεία του Ομίλου καλύπτει την προϋπόθεση της συμβολαιακής γεωργίας;
A-65	Τα συμβόλαια συνάπτονται μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και των παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή μεταξύ του δικαιούχου και ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

6. Κριτήρια Επιλεξιμότητας – Αποκλεισμού

E-66	1. Στην Πρόσκληση αναφέρονται 6 κριτήρια επιλεξιμότητας. Οι δυνητικοί δικαιούχοι για να μπορούν να υποβάλλουν αίτηση ενίσχυσης θα πρέπει να καλύπτουν σωρευτικά και τα 6 κριτήρια; 2. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας καθορίζουν και την βαθμολογία που θα λάβει το Επενδυτικό Σχέδιο ή δεν υπάρχει βαθμολόγηση στα Επενδυτικά Σχέδια;
A-66	1. Οι δυνητικοί δικαιούχοι για να μπορούν να υποβάλλουν αίτηση ενίσχυσης θα πρέπει να καλύπτουν σωρευτικά και τα 6 κριτήρια. Η μη εκπλήρωση ενός εκ των κριτηρίων αποτελεί αιτία απόρριψης της αίτησης ενίσχυσης. 2. Δεν προβλέπεται βαθμολόγηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας.
E-67	Κριτήριο 1. Ωριμότητα επενδυτικού σχεδίου. Για να καλυφθεί το κριτήριο 1, θα πρέπει ο δυνητικός δικαιούχος να μπορεί να τεκμηριώσει το 100% της ιδιωτικής συμμετοχής του, στο επενδυτικό του σχέδιο; Υπάρχει διαβάθμιση της αξιολόγησης (π.χ. προτεραιότητα σε επενδυτικά σχέδια που καλύπτουν την ιδιωτική συμμετοχή εξ' ολοκλήρου με ίδια κεφάλαια), ανάλογα με τους τρόπους κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής (π.χ. ποσοστό ίδιας συμμετοχής, ποσοστό εξωτερικής χρηματοδότησης κ.α.);
A-67	Για να καλυφθεί το κριτήριο 1. Ωριμότητα επενδυτικού σχεδίου, θα πρέπει ο δυνητικός δικαιούχος να μπορεί να τεκμηριώσει το 100% της ιδιωτικής συμμετοχής του. Δεν προβλέπεται διαβάθμιση στην αξιολόγηση.

E-68	Στο Κριτήριο 5 (Βιωσιμότητα της επένδυσης) υπάρχει ο δείκτης γενική ρευστότητα του Φορέα πριν την επένδυση (Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις) > 1 που αφορά μόνο στις υφιστάμενες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν κλείσει μία τουλάχιστον διαχειριστική χρήση. Πώς θα συμπληρώνεται ο εν λόγω δείκτης για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό σύστημα (B Κατηγορίας βιβλία) και δεν υποχρεούνται σε σύνταξη και δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων; Τι γίνεται με φορείς που έχουν συσταθεί πριν ένα ή δυο έτη αλλά παραμένουν ανενεργοί καθώς προετοιμάζονταν για την υποβολή επενδυτικού σχεδίου; Τί θα ισχύει με φορείς που το οικονομικό τους έτος είναι 1/7-31/6 και όχι 1/1-31/12 (όλοι οι συνεταιρισμοί λειτουργούν έτσι);
A-68	Για επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό σύστημα (B' Κατηγορίας βιβλία) προσκομίζεται βεβαίωση λογιστή ο οποίος από τα απλογραφικά βιβλία υπολογίζει τον σχετικό δείκτη (με αναφορά στα σχετικά στοιχεία όπως προκύπτουν από τις δηλώσεις φορολογίας και τα λοιπά φορολογικά στοιχεία) υπογεγραμμένη και από τον νόμιμο εκπρόσωπο. Στις περιπτώσεις που αναφέρετε, λαμβάνεται υπόψη η τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση.
E-69	Στα κριτήρια αποκλεισμού, της παραγράφου 6.2, της Πρόσκλησης, αναφέρεται: «Σε περίπτωση που οι ενισχύσεις εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγόμενων». Τι σημαίνει αυτό;
A-69	Η προϋπόθεση αυτή προκύπτει από την εφαρμογή του ΓΑΚ. Για την παρούσα πρόσκληση αφορά την υποχρέωση εφαρμογής της συμβολαιακής γεωργίας η οποία δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σε συμβόλαια για Α' ύλες από την Ελλάδα. Τα συμβόλαια μπορούν να συναφθούν μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

7. Χρηματοδότηση Επενδυτικού Σχεδίου

E-70	Σε προϋπολογισμό 500.000€, η ιδιωτική συμμετοχή είναι 250.000 €. Θα πρέπει η βεβαίωση μέσου υπολοίπου να είναι για 250.000 € ή για το 25%της επένδυσης, δηλαδή 125.000 €;
A-70	Ο δυνητικός δικαιούχος αποδεικνύει ότι διαθέτει την απαιτούμενη ιδιωτική συμμετοχή που σύμφωνα με την περίπτωση 5 της παραγράφου 4.4 «Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου – Παρεχόμενες ενισχύσεις» προκύπτει ως διαφορά «... μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης». Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση ο δυνητικός δικαιούχος αποδεικνύει ότι διαθέτει ιδιωτική συμμετοχή ύψους 250.000 €. Η απόδειξη γίνεται με ίδια κεφάλαια ή/και με εξωτερική χρηματοδότηση. Η εξωτερική χρηματοδότηση διέπτετε από τον περιορισμό «... ότι ποσοστό 25% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών, δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης». Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, εάν γίνει χρήση τραπεζικού δανεισμού, δηλαδή εξωτερικής χρηματοδότησης, πόσο ύψους 125.000 €, που αντιστοιχεί στο 25% του προϋπολογισμού, είναι απαλλαγμένο κρατικής χρηματοδότησης, δηλαδή για παράδειγμα δεν προέρχεται από δάνειο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
E-71	Αν θεωρήσουμε ότι το επενδυτικό σχέδιο δικαιούται ένταση ενίσχυσης 55%, το υπόλοιπο 45% που θα είναι η ιδιωτική συμμετοχή μπορεί να καλυφθεί όλο το ποσοστό με δάνειο;

A-71	Η περίπτωση 5 της παραγράφου 4.4 «Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου – Παρεχόμενες ενισχύσεις» ορίζει ότι «Η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια ή/και εξωτερική χρηματοδότηση με τον περιορισμό ότι ποσοστό 25% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών, δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης». Συνεπώς, είναι δυνατόν το σύνολο της ιδιωτικής συμμετοχής να αποδεικνύεται με τραπεζικό δανεισμό, υπό τον περιορισμό του 25%, δηλαδή για παράδειγμα δεν μπορεί να προέρχεται από δάνειο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
------	---

E-72	Ποια είναι η ελάχιστη ίδια συμμετοχή για το υπέργο;
A-72	Σύμφωνα με την Πρόσκληση, δεν ορίζεται ελάχιστη «ίδια συμμετοχή». Ως «ίδια συμμετοχή» νοείται η συμμετοχή του δικαιούχου στην επένδυση με ίδια (δικά του) κεφάλαια. Ίδια συμμετοχή και δανεισμός αποτελούν την ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου.

8. Υποβολή Αιτήσεων

E-73	Στην περίπτωση που νομικό πρόσωπο συμμετέχει σε άλλο νομικό πρόσωπο, έχουν τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ενίσχυσης και τα δύο πρόσωπα το κάθε ένα για το ΑΦΜ του, και για διαφορετικό φυσικό αντικείμενο, σε ίδιο ή διαφορετικό υπέργο;
A-73	Το θεσμικό πλαίσιο δεν απαγορεύει την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης από διαφορετικά ΑΦΜ συνδεδεμένων επιχειρήσεων υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις για τα ενιαία επενδυτικά σχέδια και δεν καταστρατηγούνται τα όρια σώρευσης των κρατικών ενισχύσεων.

E-74	Μία Ι.Κ.Ε. που ανήκει στις ΜΜΕ, είναι αναγνωρισμένη και ως Ομάδα Παραγωγών Σιτηρών και ως Ομάδα Παραγωγών Βάμβακος. Θέλει να αγοράσει μηχανήματα που αφορούν και στο βαμβάκι και στα σιτηρά. Καταθέτει 2 επιχειρηματικά σχέδια με προϋπολογισμούς άνω των 500.000 ευρώ το καθένα ή καταθέτει ένα επιχειρηματικό που θα περιλαμβάνει και τις 2 ομάδες;
A-74	Καταθέτει είτε 1 επενδυτικό σχέδιο που περιλαμβάνει και τις 2 Ομάδες Παραγωγών είτε 2 επενδυτικά σχέδια, με κατώτατο αιτούμενο επιλέξιμο προϋπολογισμό, ανά αίτηση, τα 500.000€. Σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του Καν. 702/2014, το ανώτατο ποσό ενίσχυσης ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό σχέδιο ανέρχεται στις 500.000€. Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποβολή της αίτησης ενίσχυσης γίνεται με τον ΑΦΜ της ΙΚΕ, το σύνολο της ενίσχυσης και για τις δύο Ομάδες Παραγωγών δεν δύναται να ξεπερνά τις 500.000€ για δαπάνες στον πρωτογενή τομέα (άρθρο 14, Καν. 702/2014). Εφιστάται η προσοχή σας στο γεγονός ότι η περίπτωση 9, της υποπαραγράφου 3.1 ορίζει ότι δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, «είναι ανάλογες των αναγκών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων του δικαιούχου, των μελών/εταίρων/μετόχων του δικαιούχου και των οποίων τα γεωργικά προϊόντα είναι αντικείμενο μεταποίησης ή/και εμπορίας». Συνεπώς , στη συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου ο δυνητικός δικαιούχος να αιτηθεί δαπάνες τόσο στον κλάδο του βάμβακος όσο και των σιτηρών θα πρέπει να αιτείται δαπάνες εμπορίας ή/και μεταποίησης και στους δύο κλάδους.

E-75	Εκτός από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος ενίσχυσης απαιτείται και η υποβολή φυσικού φακέλου;
A-75	Σύμφωνα με την παράγραφο 10 της πρόσκλησης δεν προβλέπεται η υποβολή φυσικού φακέλου.

E-76	Για την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη του Δημοσίου – www.gov.gr , ο εν δυνάμει δικαιούχος θα πρέπει να κάνει πρώτα εγγραφή;
A-76	Δεν απαιτείται εγγραφή. Η είσοδος γίνεται μη τη χρήση κωδικών Taxisnet.

E-77	Σε περίπτωση υπό σύσταση εταιρείας με τρεις (3) μετόχους, οι Υπεύθυνες Δηλώσεις υπογράφονται από όλους του μετόχους της υπό σύσταση εταιρείας;
A-77	Οι Υπεύθυνες Δηλώσεις των υπό σύσταση επιχειρήσεων υπογράφονται από τον μελλοντικό νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Η ψηφιακή υπογραφή δύναται να αντικαθίσταται από ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω του gov.gr.

E-78	Όταν αναφέρεστε στην Ψηφιακή υπογραφή τι εννοείτε; Ο κάθε δικαιούχος θα πρέπει να κάνει τις διαδικασίες να εκδώσει ψηφιακή υπογραφή;
A-78	Ο υποψήφιος θα πρέπει είτε να εκδώσει ψηφιακή υπογραφή είτε να προβεί σε πιστοποίηση γνησιότητας του εγγράφου μέσω του gov.gr

E-79	Σχετικά με τις δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων, αυτές θα πρέπει να υποβάλλονται στην πλατφόρμα gov.gr ή θα περιγράφονται αναλυτικά ανά είδος και κόστος μόνο στην οικονομοτεχνική μελέτη;
A-79	Θα περιγράφονται αναλυτικά ανά είδος και κόστος στην οικονομοτεχνική μελέτη. Ως εκ τούτου ο συνολικός προϋπολογισμός της επένδυσης θα αναλύεται βάσει της παραγράφου 3.6 «Κατηγορίες ενισχύσεων» και εντός της κατηγορίας σε δαπάνες. Επιπλέον υποκατηγορίες μπορεί να προβλέπονται ανάλογα το επενδυτικό σχέδιο και τις αιτούμενες δαπάνες. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει καταγραφή των δράσεων ή/και των δαπανών των κριτηρίων επιλεξιμότητας.

E-80	Μπορεί μια εταιρία να υπαχθεί σε 2 υποέργα συγχρόνως εφόσον πληροί όλες τις προϋποθέσεις.
A-80	Από το θεσμικό πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για επενδύσεις στη Δράση «Οικονομικός μετασχηματισμός του αγροτικού τομέα» δεν απαγορεύεται η υποβολή αίτησης του ίδιου δυνητικού δικαιούχου σε περισσότερα Υποέργα. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι περιορισμοί του ΓΑΚ σχετικά με τα ενιαία επενδυτικά σχέδια και τους λοιπούς κανόνες σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.

E-81	Θα μπορούσε ένας υποψήφιος να υποβάλλει σχέδιο με δύο ΚΑΔ, έναν ΚΑΔ για δαπάνες στον πρωτογενή τομέα και έναν ΚΑΔ για δαπάνες στη μεταποίηση;
A-81	Ναι, εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ.

9. Παραρτήματα

E-82	Παράρτημα I_1. Νόμιμη δυναμικότητα λειτουργίας. Όταν πρόκειται για ίδρυση νέας μονάδας παραγωγής απαιτείται κάποιας μορφής αδειοδότηση κατά την υποβολή του επενδυτικού σχεδίου;
A-82	Στις υπό σύσταση επιχειρήσεις, ή για νέες δραστηριότητες υφιστάμενων επιχειρήσεων δεν απαιτείται η προσκόμιση άδειας λειτουργίας/εγκατάστασης. Για λόγους ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων απαιτείται η προσκόμιση (ανάρτηση στο πληροφοριακό σύστημα) σχετικής υπεύθυνης δήλωσης χωρίς το γνήσιο της υπογραφής του δυνητικού δικαιούχου.

E-83	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Αν συμμετέχουν τρεις εταίροι, μπορεί να δείξει τα χρήματα ο ένας ή πρέπει να είναι ανάλογα του ποσοστού συμμετοχής;
------	---

A-83	Στην περίπτωση που η ιδιωτική συμμετοχή τεκμηριώνεται με ίδια κεφάλαια των εταίρων/μετόχων του δυνητικού δικαιούχου τα ποσά που εισφέρονται καθορίζονται από τις μεταξύ τους σχέσεις, όπως αυτές αποτυπώνονται στο εταιρικό/καταστατικό του δυνητικού δικαιούχου, και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
E-84	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Εάν ο φορέας της επένδυσης (υφιστάμενη εταιρεία) προσκομίσει κατά την υποβολή, Απόφαση Γενικής Συνέλευσης για την έκδοση ομολογιακού δανείου και κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής προσκομίσει έγκριση δανείου όχι ομολογιακού, είναι αποδεκτό;
A-84	Ο δυνητικός δικαιούχος τεκμηριώνει την ιδιωτική συμμετοχή και κατ' επέκταση το χρηματοδοτικό σχήμα της επενδυτικής πρότασης, με οποιονδήποτε από τους τρόπους που αναφέρονται στη πρόσκληση. Αλλαγή του χρηματοδοτικού σχήματος είναι δυνατή κατόπιν τροποποίησής του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 13.
E-85	Παράρτημα I_3.1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Εφόσον η επιχείρηση προσκομίσει βεβαίωση υπολοίπου των εταιρικών επαγγελματικών λογαριασμών όψεων, για να πάρει την ένταξη, είναι υποχρεωμένη να προβεί σε αύξηση κεφαλαίου ή αρκεί να παρουσιάσει απλά τα διαθέσιμα στους επαγγελματικούς λογαριασμούς της;
A-85	Εφόσον η επιχείρηση προσκομίσει βεβαίωση υπολοίπου των ταμειακών της διαθεσίμων, όπως αυτά προκύπτουν από τους εταιρικούς επαγγελματικούς λογαριασμούς όψεων της, δεν είναι απαραίτητη η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.
E-86	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Δύναται να θεωρηθεί το μέσο υπόλοιπο τραπεζικού λογαριασμού των μετόχων ως απόδειξη διαθεσιμότητας των ιδίων πόρων για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής χωρίς αύξηση μετοχικού κεφαλαίου μετά την ένταξη;
A-86	Στην περίπτωση που η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής γίνεται με εισφορά μετρητών των εταίρων/μετόχων και όχι με ταμειακά διαθέσιμα είναι απαραίτητη η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.
E-87	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του δικαιούχου τι αποδεικτικά θα πρέπει να προσκομίσουμε, στην περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης: βεβαίωση υπολοίπου τραπεζικών λογαριασμών όλων των μετόχων της υπό σύσταση επιχείρησης; Για ποια χρονική περίοδο, πχ μέσο υπόλοιπο μηνός πριν την υποβολή της πρότασης, βεβαίωση υπολοίπου μια μέρα πριν την υποβολή της πρότασης;
A-87	Στην περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης υποβάλλεται είτε πρόθεση δανειοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ για οποιοδήποτε από τα μέλη/εταίρους/μέτοχους της υπό σύστασης εταιρείας είτε βεβαίωση μέσου υπολοίπου τραπεζικού λογαριασμού οποιουδήποτε από τους μετόχους/εταίρους. Η βεβαίωση μέσου υπολοίπου αφορά τον τελευταίο μήνα πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης. Για παράδειγμα αιτήσεις που υποβάλλονται τον μήνα Αύγουστο θα φέρουν βεβαίωση από τραπεζικό ίδρυμα για τον μήνα Ιούλιο (1 ^η έως 31 ^η).
E-88	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. Στο Κριτήριο Ωριμότητας 1 η απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου για την έκδοση του ομολογιακού δανείου πρέπει να συνοδεύεται από επιστολή πρόθεσης δανεισμού ή έγκριση δανείου; Μπορεί να μην συνοδεύεται από έγγραφο τράπεζας;

A-88	Εφόσον το πόσο του ομολογιακού δανείου εξαντλεί την απαιτούμενη ιδιωτική συμμετοχή δεν απαιτείται η προσκόμιση πρόθεσης δανειοδότησης ή/και έγκρισης δανείου. Εφίσταται η προσοχή σας στα εξής: α) το ομολογιακό δάνειο εκδίδεται με σκοπό την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής στον προϋπολογισμό της επένδυσης, και β) κατ' αναλογία των προϋποθέσεων τεκμηρίωσης της εξωτερικής χρηματοδότησης, το αργότερο στην υποβολή του πρώτου αιτήματος πληρωμής αποδεικνύεται με κάθε νόμιμο τρόπο το ύψος του ομολογιακού δανείου.
E-89	Παράρτημα I_1. Κριτήριο 1. Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου. α) Οργάνωση παραγωγών που συνέταξε καταστατικό λειτουργίας & αναγνωρίστηκε το 2020 προφανώς δεν έχει οικονομικά αποτελέσματα για τα έτη 2018, 2019. Θα πρέπει να χρησιμοποιήσει τους ισολογισμούς του Συνεταιρισμού στον οποίο ανήκει; β) Στην περίπτωση που οι ισολογισμοί της τριετίας που ζητείται από την Πρόσκληση δεν ικανοποιούν το Κριτήριο 5 «Βιωσιμότητα της επένδυσης» και συγκεκριμένα την απαίτηση για γενική ρευστότητα φορέα πριν την επένδυση>1, η αίτηση απορρίπτεται;
A-89	Η αξιολόγηση και ο έλεγχος βιωσιμότητας γίνεται σε επίπεδο επιλέξιμου ΑΦΜ, δηλαδή στην περίπτωση αυτή επιλέξιμος είναι ο ΑΦΜ του συνεταιρισμού στον οποίο ανήκει η ΟΠ. Αίτηση ενίσχυσης της οποίας οι αριθμοδείκτες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του κριτηρίου 5 «Βιωσιμότητα της επένδυσης» απορρίπτεται.
E-90	Παράρτημα I_1, Κριτήριο 2. Νομική μορφή επιχείρησης. Η Οργάνωση Παραγωγών έχει αναγνωριστεί από την αρμόδια ΔΑΟΚ, απαιτείται η εγγραφή της στο Μητρώο ΕΜΑΣ παρόλα αυτά;
A-90	Ναι, σε κάθε περίπτωση, απαιτείται η εγγραφή στο ΕΜΑΣ, όπως προβλέπεται και στον ν. 4673/2020.
E-91	Παράρτημα 9. Ποιος είναι ο αρμόδιος για να υπογράψει τα ακόλουθα δικαιολογητικά (Νόμιμος Εκπρόσωπος, Σύμβουλος/Μηχανικός, κλπ.) σχετικά με την απαίτηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»: <ul style="list-style-type: none"> Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης Βεβαίωση Συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»
A-91	Τα εν λόγω έγγραφα υπογράφονται ψηφιακά από τον αρμόδιο μηχανικό, η ειδικότητα του οποίου δεν είναι περιοριστική. Η ψηφιακή υπογραφή δύναται να αντικαθίσταται από ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω του gov.gr.
E-92	Σύμφωνα με το παράρτημα 9 της πρόσκλησης απαιτείται η υποβολή υπεύθυνης δήλωσης στην οποία η εταιρεία που υποβάλλει επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να δηλώσει πως αυτό συμμορφώνεται με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (DNSH). <ol style="list-style-type: none"> Η επιχείρηση θα πρέπει να δηλώσει όχι σε όλα τα πεδία και να προσκομίσει έκθεση συμβούλου / μηχανικού που να επιβεβαιώνει – αναλύει τους λόγους για τους οποίους δεν προκαλείται σημαντική βλάβη; Υπάρχει κάποιο υπόδειγμα σχετικής Έκθεσης; Σε περίπτωση που σε κάποιο πεδίο αντί για όχι, συμπληρώσει ναι, το επενδυτικό σχέδιο οδηγείται σε απόρριψη; Σε περίπτωση που στα πεδία δηλωθεί η απάντηση όχι και δεν υποβληθεί η έκθεση του συμβούλου / μηχανικού το επενδυτικό σχέδιο οδηγείται σε απόρριψη; Σε περίπτωση που δεν απαιτείται Έλεγχος Βιωσιμότητας, στα πεδία που αφορούν τον σχετικό έλεγχο, τι πρέπει να συμπληρωθεί;

A-92	<p>1. Η απάντηση πρέπει να είναι ΝΑΙ σε όλα τα πεδία. Η Υ/Δ πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση ελέγχου συμβούλου / μηχανικού στην οποία γίνεται πλήρης αιτιολόγηση της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH).</p> <p>2. Δεν προβλέπεται υπόδειγμα της έκθεσης ελέγχου.</p> <p>3. Σε περίπτωση που σε κάποιο πεδίο η απάντηση είναι ΟΧΙ, απαιτείται αιτιολόγηση από αρμόδιο σύμβουλο / μηχανικό για τους λόγους για τους οποίους δεν προκαλείται σημαντική βλάβη παρόλο που πχ. το επενδυτικό σχέδιο δεν βοηθά στην «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή».</p> <p>4. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η έκθεση του αρμόδιου μηχανικού το επενδυτικό σχέδιο οδηγείται σε απόρριψη.</p> <p>5. Τα πεδία αυτά παραμένουν κενά.</p>
------	--

E-93	Υπάρχουν διαθέσιμοι σε μορφή excel οι πίνακες βιωσιμότητας;
A-93	Από το θεσμικό πλαίσιο δεν προβλέπεται να χορηγηθεί πρότυπο για τον υπολογισμό του κριτηρίου επιλεξιμότητας 5 «Βιωσιμότητα της επένδυσης».

E-94	Παράρτημα 2. Πρότυπο Οικονομοτεχνικής μελέτης. Οι υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης αφορούν το τελευταίο ημερολογιακό έτος (πχ 2021) ή το τελευταίο 12μηνο πριν την υποβολή της αίτησης;
A-94	Οι υφιστάμενες θέσεις απασχόλησης αφορούν την τελευταία κλεισμένη χρήση.

E-95	Παράρτημα 2. Πρότυπο Οικονομοτεχνικής μελέτης. Η μελέτη πρέπει να υπογραφεί ψηφιακά; Αν ναι, από ποιον σε περίπτωση υπό σύσταση εταιρείας;
A-95	Η Οικονομοτεχνική μελέτη της υπό σύσταση εταιρείας υπογράφεται από τον μελλοντικό νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Η ψηφιακή υπογραφή δύναται να αντικαθίσταται από ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω του gov.gr.

E-96	Σε περίπτωση υπό σύσταση εταιρείας, ποια δικαιολογητικά πρέπει να προσκομιστούν για την τεκμηρίωση της διαθεσιμότητας του τόπου υλοποίησης της επένδυσης;
A-96	Τα δικαιολογητικά για την τεκμηρίωση της διαθεσιμότητας του τόπου υλοποίησης αναφέρονται στο Παράρτημα Ι_2 «Δικαιολογητικά ένταξης», στη σειρά 4 και υποβάλλονται κατά το στάδιο της αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, μια υπό σύσταση εταιρεία που δεν διαθέτει τίτλο κυριότητας ή σύμβαση μίσθωσης, στο στάδιο της αξιολόγησης, μπορεί να προσκομίσει δήλωση ιδιοκτητή περι πώλησης ή μίσθωσης του τόπου υλοποίησης και να προσκομίσει τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι_3.1 κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής.

10. Διάφορα Θέματα

E-97	Πόσα αιτήματα ενδιάμεσης πληρωμής μπορούν να υποβληθούν;
A-97	Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων για την καταβολή της ενίσχυσης με ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης, το 10% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Συνεπώς μπορούν να γίνουν έως 10 αιτήματα πληρωμής.
E-98	Κατά την διάρκεια της αξιολόγησης ζητούνται συμπληρωματικά στοιχεία από τον φορέα υλοποίησης;
A-98	Συμπληρωματικά στοιχεία ζητούνται σύμφωνα με την παράγραφο 11.3 «Έλεγχος πληρότητας» και 11.4 «Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης».